

AC

Akademikerne

AKADEMIKERNES
PSYKISKE
ARBEJDSMILJØ

Undersøgelse 2015

Psykisk arbejdsmiljø

Samlet set oplever næsten halvdelen af alle akademikere, 48 pct., at de i høj eller meget høj grad har et godt psykisk arbejdsmiljø på deres nuværende arbejdsplads, og 38 pct. har i nogen grad et godt psykisk arbejdsmiljø. Næsten hver syvende akademiker, 14 pct., har ikke et godt psykisk arbejdsmiljø på deres arbejdsplads.

Tabel 1:

Er der et godt psykisk arbejdsmiljø på din nuværende arbejdsplads?	
	Procent
I meget høj grad	10 %
I høj grad	38 %
I nogen grad	38 %
I lav grad	11 %
I meget lav grad/slet ikke	3 %

Produktivitet

I undersøgelsen er akademikerne blevet bedt om at vurdere deres produktivitet. Det spørgsmål, som de er blevet stillet, lyder som følger: "Forestil dig, at din produktivitet er 10 point værd, når den er bedst. Hvor mange point vil du give din nuværende produktivitet? Sæt kun ét kryds på skalaen fra 0 – 10, hvor 0 er lig med ingen produktivitet og 10 er lig med størst produktivitet." Spørgsmålet er udviklet med inspiration fra et spørgsmål om selvvurderet arbejdsevne fra WAI (The Workability Index) udviklet af Det Finske Arbejdsmiljøinstitut). Akademikerne vurderer i gennemsnit deres produktivitet til at være 8,5.

Analysen viser en tydelig sammenhæng mellem psykisk arbejdsmiljø og produktivitet. De akademikere, der i meget lav grad eller slet ikke har et godt psykisk arbejdsmiljø, vurderer i gennemsnit deres produktivitet til at være 6,8 pct., mens akademikere, der i meget høj grad har et godt psykisk arbejdsmiljø, vurderer deres gennemsnitlige produktivitet til at være 9,3. Der ses ligeledes en stor forskel på produktivitet blandt de akademikere, der i lav grad har et godt arbejdsmiljø og ligger på 7,5 og til akademikere, der i høj grad har et godt psykisk arbejdsmiljø, og ligger på 8,8.

Tabel 2:

	Har du et godt psykisk arbejdsmiljø?				
	I meget lav grad/slet ikke	I lav grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad
Den gennemsnitlige produktivitet	6,8	7,5	8,4	8,8	9,3

Et dårligt psykisk arbejdsmiljø er naturligvis utilfredsstillende og omkostningsfuldt for den enkelte. Det psykiske arbejdsmiljø har dog også stor betydning for både arbejdsgiverne og samfundet. Som vist i tabel 2 er der en meget klar sammenhæng mellem medarbejderens psykiske arbejdsmiljø og hvor produktive de er. I af tabel 3 fremgår det, hvor store produktivetsforbedringer der ligger ved at rykke medarbejdere en kategori op ad skalaen, ligesom det fremgår, hvor store personalegrupper, der placerer sig i de forskellige kategorier.

Tabel 3:

Psykisk arbejdsmiljø - Er der et godt psykisk arbejdsmiljø på din nuværende arbejdsplads?										
	I meget høj grad		I høj grad		I nogen grad		I lav grad		I meget lav grad/ slet ikke	
	Andel:	9,50%	Andel:	38,20%	Andel:	38,10%	Andel:	11,40%	Andel:	2,50%
	Antal:	26.505	Antal:	106.578	Antal:	106.299	Antal:	31.806	Antal:	6.975
Den gennemsnitlige produktivitet	9,3		8,8		8,4		7,5		6,8	
Ændring i pct.	5,7%		4,8%		12,0%		10,3%			

Samfundsgevinst ved forbedret psykisk arbejdsmiljø

For at få et billede af hvilket potentiale vi kan opnå ved at tage psykisk arbejdsmiljø mere alvorligt, har Akademikerne beregnet, hvad produktivetsgevinsten vil være, hvis vi kan rykke alle medarbejdere én kategori op ad skalaen. Dette burde være realistisk, hvis alle involverede parter satte sig det som en målsætning. For at kunne foretage en økonomisk beregning af potentialet benytter vi Produktivitetskommissionens regnemetode og sætter værdiskabelsen lig lønnen. Akademikernes samlede værdiskabelse udgør dermed 183 mia.kr. årligt. Når produktivetsstigningen ved at sikre alle Akademikere et lidt bedre psykisk arbejdsmiljø (=en kategori op af skalaen) ganges på værdiskabelsen, fremkommer en den kapitaliserede gevinst ved at forbedre det psykiske arbejdsmiljø til at være 9,8 mia.kr. årligt.

Det ligger altså en betydelig værdi for arbejdsgiverne og samfundet ved at iværksætte en styrket indsats for at sikre et godt psykisk arbejdsmiljø på arbejdspladserne.

Hvad kan forbedre det psykiske arbejdsmiljø?

Som tidligere nævnt har 48 pct. af akademikere i høj eller meget høj grad et godt arbejdsmiljø, mens 38 pct. i nogen grad og 14 pct. i lav, meget lav grad eller slet ikke har et godt arbejdsmiljø. Akademikere, der kun i nogen, lav, meget lav grad eller slet ikke har et godt psykisk arbejdsmiljø, er blevet spurgt, hvilke faktorer der vil medvirke til at forbedre det psykiske arbejdsmiljø. Resultatet heraf fremgår af tabel 4.

Undersøgelsen viser, at den faktor, som ifølge flest akademikere ville kunne forbedre deres psykiske arbejdsmiljø, er bedre ledelse. Dernæst følger, at ledelsen prioriterer et godt psykisk arbejdsmiljø. På en tredjeplads ligger mere tid til kerneopgaven. God ledelse er således en yderst afgørende faktor for skabelse af et godt psykisk arbejdsmiljø. Tid til kerneopgaven er ligeledes en afgørende faktor for akademikernes mulighed for at have et godt psykisk arbejdsmiljø.

Tabel 4:

I hvilken grad ville følgende faktorer medvirke til at forbedre dit psykiske arbejdsmiljø?					
	I høj grad	I nogen grad	I lav grad/slet ikke	Ved ikke/ikke relevant	
Bedre ledelse	53	32	11	4	
Prioritering af et godt psykisk arbejdsmiljø hos ledelsen	50	38	7	5	
Mere tid til kerneopgaven	43	35	17	5	
Få en tilpas/velafgrænset arbejds mængde	39	36	19	6	
Mere tillid og anerkendelse fra nærmeste leder	36	35	23	6	
Mere tid til innovation og vidensdeling	34	41	21	5	
Bedre stemning på arbejdspladsen	32	39	23	6	
Mere viden om psykisk arbejdsmiljø hos min nærmeste leder	27	36	27	10	
Bedre samarbejde med kollegaer	22	40	30	8	
Hjælp til prioritering af opgaver fra nærmeste leder	22	38	33	7	
At få aftalt sociale spilleregler/leveregler på arbejdspladsen	22	36	33	10	
Kompetencer inden for konflikthåndtering/mediation på arbejdspladsen	21	37	31	11	
Større fleksibilitet i forhold til planlægning af arbejdstid/-opgaver	21	36	34	9	
Flere spændende arbejdsopgaver	21	31	38	11	

Metode

I alt har 27.957 medlemmer af de akademiske fagforeninger besvaret spørgeskemaet. Heraf er i alt 25.239 lønmodtagere (medarbejdere og ledere) og resten selvstændige. I de tilsendte tal indgår kun de 25.239 lønmodtagere og ikke selvstændige.

Undersøgelsen inkluderer erhvervsaktive medlemmer af alle Akademikernes medlemsorganisationer med undtagelse af PLO (Praktiserende Lægers Organisation).

For seks større organisationer (Gymnasielærernes Landsforening, Dansk Psykologforening, Dansk Magisterforening, Yngre Læger, Foreningen af Speciallæge og IDA), blev der tilfældigt udvalgt 6.500 erhvervsaktive medlemmer (for DJØF er der tilfældigt udvalgt 8.500 respondenter, hvilket ikke har betydning, da data vægtes). For de 18 mindre organisationer blev samtlige erhvervsaktive medlemmer udtrukket til undersøgelsen.

Dataindsamlingen er foregået via et elektronisk spørgeskema på internettet. Undervejs i dataindsamlingsprocessen har respondenterne modtaget 2 rykkermails. Dataindsamlingen blev indledt medio august 2014 og blev afsluttet medio september 2014.